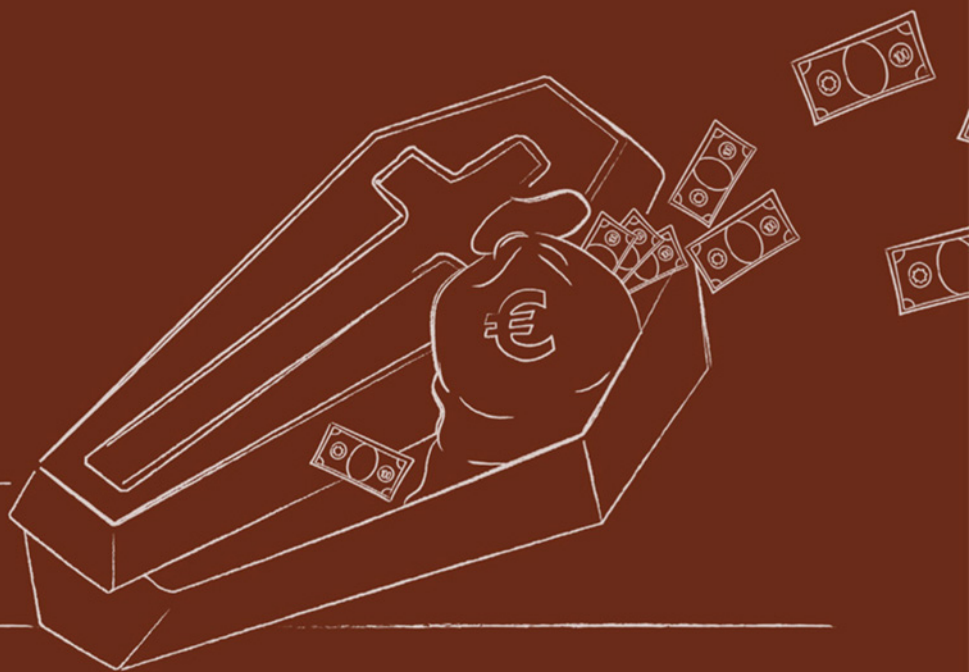


El botí

Joe Orton

Traducció, introducció i notes / Reme Llavador



TEATRE

bromera

ACTE PRIMER

Habitació en casa dels McLEAVY, una vesprada. A l'esquerra, una porta amb la part de dalt decorada per vidres opacs, una altra de fusta a la dreta, i un taüt sobre dos cavallets. McLEAVY, vestit de dol, està assegut al costat d'un ventilador elèctric. FAY, vestida d'infermera, entra per l'esquerra.

FAY. Desperte, ja ha dormit prou. Els cotxes arribaran d'ací a no res. (*S'asseu.*) Li he comprat una flor.

McLEAVY. ¡Quin detall! (*Agafa la flor.*)

FAY. Sóc una persona molt detallista; de les poques que queden.

Es lleva les sabatilles i es posa unes sabates.

McLEAVY. ¿Aquestes sabatilles no són les de la senyora McLeavy?

FAY. Sí. Però a ella no li molestaria que me les posara.

McLEAVY. ¿Són de pell?

FAY. No, són sintètiques.

McLEAVY. Doncs pareixen de pell autèntica.

FAY. (*Incorporant-se.*) Són d'un material artificial que fabriquen a Leeds. (*Agafa les sabatilles i les acosta a l'armari rober. Intenta obrir-lo, però està tancat amb clau. Deixa les sabatilles a terra.*) Ja deu tenir clar, supose, que amb la mort de la pacient acaba el meu contracte.

McLEAVY. Sí, naturalment.

FAY. ¿I quan vol que me'n vaja?

MCLEAVY. Quede's unes hores més; m'he acostumat a la seua companyia.

FAY. Impossible. Em necessiten altres malalts. I si no està d'acord amb les normes, queixe's a l'Associació. (*FAY agafa l'abric de MCLEAVY i l'ajuda a posar-se'l.*) Ja fa tres dies que va faltar la seua dona; ¿encara no s'ha plantejat tornar a casar-se?

MCLEAVY. (*Enredant-se amb l'abric.*) Encara no.

FAY. ¿I per què no?

MCLEAVY. He estat tan ocupat amb el funeral que...

FAY. Deixe's de romanços, home, i busque's algú que pugua ocupar el lloc de la senyora McLeavy. Al cap i a la fi tampoc li serà tan difícil trobar una cosa millor.

MCLEAVY. El meu cos ja no està per a més dones.

FAY. Però ¿què diu?. El meu últim marit, amb seixanta anys a l'esquena, era capaç de portar-se com un home. Tres dies després del nostre casament feia unes proeses increïbles. (*S'acosta a l'armari amb la perxa de l'abric. Intenta obrir-lo, però no pot; arrufa les celles, deixa la perxa al costat de les sabatilles.*) El que li convé, a vosté, és una xica jove i ben espavilada. Algú amb fermes conviccions religioses. Això és el més important, perquè la senyora McLeavy, quan es trobava a les portes de la mort, arribà a posar en dubte l'autenticitat de l'evangeli. ¿Quina classe de dona va triar vosté, el més destacat representant del catolicisme en seixanta quilòmetres a la redona? ¿On va poder conèixer una dona com ella?

MCLEAVY. Mire, doncs va ser en una convivència per a seglars que organitzà un monjo benedictí.

FAY li agafa la flor de la mà i li la posa en el trau de la solapa de l'abric.

FAY. ¿Es feia passar per catòlica?

MCLEAVY. Sí.

FAY. No era una dona de fiar, ja ho pot veure. Però no deixarem que torne a passar. Ja li ho arreglaré jo amb una jove decent. La portaré ací i faré les presentacions adients. Me la imagine com si la tinguera al davant: ni alta ni baixa, prima, rossa, que vaja a missa sovint i que haja format part de la congregació de la Legió de Maria.²

MCLEAVY. Una cosa com vosté.

FAY. Exacte. (*Agafa un raspall de roba i li'l passa de cap a peus.*) ¡Aprofite's mentre pugua i case's d'una!

MCLEAVY. A la parròquia de Santa Kilda³ s'armaria un bon rebombori.

FAY. No ho crega, les Germanetes de la Caritat⁴ pensen com jo. La mare Agnès Maria el considera a vosté tot un rept. Es planteja el seu cas com un problema específicament catòlic.

MCLEAVY. Per a ella, fins i tot llavar-se els peus resulta ser un problema específicament catòlic.

FAY. I té tota la raó.

MCLEAVY. ¿Que els protestants no tenen peus?

FAY. ¡Ah! El Sant Pare no s'ha pronunciat mai sobre aquest assumpte, de manera que, pel que a mi respecta, no en tenen. Crega'm que a vegades em pregunte si viure amb la seua dona no l'ha convertit en un lliurepensador. O siga que serà millor que es case després d'un període de dol decent.

MCLEAVY. ¿I quant de temps és això?

FAY. Amb un parell de setmanes n'hi haurà prou per a deixar patent la seua aflicció. Si deixa passar més temps el prendran per un antiquat. (*S'acosta a l'armari*

2. *Legió de Maria*: a l'original 'League of Mary', organització catòlica que es caracteritza pel treball apostòlic que fan els seus membres.

3. *Santa Kilda*: nom de l'església local a què pertanyia MCLEAVY.

4. *Germanetes de la Caritat*: orde religiós catòlic estés per més de 30 països amb la funció d'atendre el ancians.

*amb el raspall i intenta obrir la porta. Es gira, arru-
fant les celles.)* ¿Qui té la clau de l'armari?

MCLEAVY. Harold.

FAY. El seu fill em posa negra. Les andròmines que té en el tocador no poden ser més reveladors del seu estil de vida. A més d'armes de foc, li he trobat tot un arsenal per a la planificació familiar. Caldria una butla papal per a poder torçar la pols de la seua habitació. *(FAY ix per l'esquerra, MCLEAVY la segueix. Se la pot sentir cridar des de dins.)* ¡Harold! *(Més lluny.)* ¡Harold!

HAROLD entra per la dreta. S'acosta a l'armari, l'obri amb la clau, mira l'interior, i el torna a tancar amb clau. FAY i MCLEAVY reapareixen per l'esquerra.

FAY. *(Pausa. Somriu.)* ¿Per què has tancat l'armari amb clau?

MCLEAVY. Obri'l. Ja té prou misteris l'Univers perquè tu vages afegint-ne més.

HAROLD. No puc, no us agradarà veure-ho. És un regal per al teu aniversari.

MCLEAVY. ¿Quin aniversari?

HAROLD. De quan et nomenaren Cavaller de l'orde de Sant Gregori.⁵

MCLEAVY. A mi no me la pegues. Obri l'armari.

HAROLD. Que no.

FAY. *(A MCLEAVY.)* ¿Veu com açò se'n va a la carrera? El seu fill ja no li fa ni cas. *(A HAROLD.)* ¿Encara continues sense voler assistir al funeral de ta mare?

HAROLD. Sí.

FAY. ¿I pot saber-se per què?

HAROLD. És que, a mi, aquestes coses m'afecten molt.

5. Cavaller de l'orde de Sant Gregori: privilegi atorgat pel papa.

FAY. Justament això és el que cal que passe als funerals.

MCLEAVY. Ell prefereix plorar-la en privat.

FAY. Estic en contra de l'aflicció en privat; les emocions, o es mostren en públic o no cal que es mostren.

HAROLD. (*A MCLEAVY.*) Ha arribat una altra corona.

MCLEAVY. ¿És de roses?

HAROLD. De roses i de falguera.

MCLEAVY. Vaig a veure-la.

Ix per l'esquerra.

FAY. De vegades crec que ton pare sent una passió patològica per les roses.

HAROLD. ¿Saps quin va ser l'únic comentari que va fer quan morí ma mare?

FAY. Estic segura que diria alguna cosa adequada al cas.

Lleva la funda del matalàs i la plega.

HAROLD. Digué que s'alegrava que haguera mort en la millor època de les roses. S'ha passat mitja nit sense dormir catalogant les diferents varietats de cada corona. Hauria d'haver-lo vist quan arribà aquella en forma d'arpa: olorant els pètals, comprovant cada detall, i encara li trobà peròs. Quasi acaba a bufetades amb el de la floristeria per diferències de pronunciació. (*FAY penja el cobertor doblegat sobre el paravent.*) Si ma mare haguera jugat bé les seues cartes, hauria pogut allegar l'anuari d'Els Amics de les Roses com a prova per a exigir-li el divorci.

FAY. El Vaticà mai no es prestaria a l'anullació. Llevat que haguera engendrat alguna rosa híbrida.

HAROLD. (*Al costat del taüt, mirant l'interior.*) ¿Per què l'han embalsamada?

FAY. Perquè volia quedar preservada científicament després del seu últim atac. (*HAROLD mira dins el taüt, trasbalsat. FAY se li acosta.*) Val més que haja mort, al cap i a la fi; la pobra agonitzava des de Pasqua.

HAROLD. Ara que ho dius, l'ou de xocolate que li vaig regalar està intacte.

FAY. Ordres del metge, perquè, en confiança, t'assegure que ella se l'haguera menjat ben a gust. (*Pausa.*) Seu un moment, Harold, que vull parlar amb tu. Sense ton pare, que no seria de cap ajuda en aquests moments. (*HAROLD s'asseu el primer i FAY ho fa enfront d'ell, creuant les mans damunt la falda.*) El rector de Santa Kilda està molt preocupat per tu i m'ha demanat que et faça reflexionar un poc. Diu que passes el temps furtant diners de les màquines escurabutxaques i llevant l'honra a les filles d'homes de millor posició que la teua. ¿Això és de veres?

HAROLD. Sí.

FAY. I que ni els del teu mateix sexe es lliuren de la teua poca vergonya. El pare Mac és ben conegut per la seua obra, redimint els pecats, com tu ja saps; però anar adreçant tot el que tu fas és un treball que requereix una dedicació completa. Senzillament, no pot passar-se les vint-i-quatre hores del dia ficat al confessionari per culpa teua. La cosa és prou comprensible, ¿no ho creus? Per això volia que et parlara.

HAROLD. Ja.

FAY. ¿I com penses solucionar tota aquesta allau de calamitats?

HAROLD. Me'n vaig a l'estranger.

FAY. Donaràs una alegria als capellans. ¿Amb qui te'n vas?

HAROLD. Amb un company meu, Dennis, un xic amb molta classe. Sense anar més lluny, ara treballa en una funerària, i li va molt bé.

FAY. ¿Fa molt de temps que el coneixes?

HAROLD. Ja compartírem el mateix bressol.

FAY. ¿Per estalviar o per fer pràctiques deshonestes?

HAROLD. Érem massa joves per a practicar res, i estalviar no ha sigut mai el nostre fort.

FAY. Has confirmat tot el que jo temia. Estàs sense treball, i sense perspectives de trobar-ne. I ara estàs a punt d'escapar-te amb un conegut qualsevol, i ni tan sols per un embaràs que ho justifique. ¿On acabaràs, fill? El món sencer et perdrà el respecte que ton pare ha sabut guanyar-se. La gent influent no et mirarà a la cara. Només podràs anar amb joves del teu pelatge. ¿És que t'agrada aquesta perspectiva?

HAROLD. No ho tinc molt clar.

FAY. Bé, el dubte sempre és bo. Podem començar per ací. ¿I què penses fer quan sigues major?

HAROLD. Em moriré.

FAY. Pel que veig estàs decidit a provar-ho tot. Això no pot conduir-te més que a la infelicitat. Has tingut totes les oportunitats per a dur una vida decent i les has rebutjades. De manera que no pense perdre més temps amb tu. (*S'alça.*) Crida ton pare. Segurament les plantes i ell ja s'han fet prou companyia.

HAROLD s'acosta a la porta de l'esquerra.

HAROLD. (*Cridant.*) ¡Eh, papà!

FAY. ¡Xssst! Un respecte, aquesta casa està de dol. (*HAROLD torna i s'asseu.*) El capellà que ha vingut a expressar-nos el seu condol parlava tan baixet que al principi em pensava que havien enviat un mut.

MCLEAVY entra portant una gran corona de flors dividida en quadrats numerats.

MCLEAVY. Els Amics del Bingo⁶ han enviat una corona

6. *Amics del Bingo*: club social que depèn d'algunes parròquies i que es reuneix per jugar al bingo.

amb unes flors impressionants. *(Deixa la corona a terra. S'asseu i trau un diari. FAY, que és al costat del taüt, mira l'interior i comença a resar en silenci amb un rosari que té a les mans. Amb una exclamació.)* ¡Una altra catàstrofe ha commogut el barri! Els assaltadors d'un banc s'han escapat amb una fortuna.

FAY. *(Alçant el cap.)* ¿De quin banc?

MCLEAVY. El que hi ha al costat de la funerària. Des d'allí han obert un túnel fins al banc i han omplit més de vint taüts amb enderrocs.

FAY. ¿Enderrocs?

MCLEAVY. De la paret. L'han tirada a terra.

FAY. La gent d'avui dia està molt desequilibrada. Ja no et pots fiar ni de qui tens al costat en l'autobús.

MCLEAVY. La policia encara no ha descobert on han anat a parar els diners. Deu haver sigut cosa d'una banda organitzada de molt de pes.

HAROLD. ¿Què saps tu de bandes organitzades? Ha sigut una banda de no res, insignificant.

FAY. ¿Que els coneixes?

HAROLD. Si jo tinguera els diners, no em quedaria ací, me n'aniria ben lluny.

FAY. Però si m'acabes de dir que te'n vas.

HAROLD. Doncs me n'aniria més de pressa.

FAY. ¿I on aniries?

HAROLD. A Espanya. El paradís de la delinqüència internacional.

FAY. ¿I tu on te'n vas?

HAROLD. A Portugal. *(Pausa.)* No em farà caure tan fàcilment. *(Se sent el timbre de la porta. HAROLD s'acosta a la finestra, retira la cortina i guaita.)* És Dennis amb els cotxes fúnebres.

FAY. ¿Porta ell el cotxe?

HAROLD. Sí, va guapíssim. Es veu que el contacte amb la mort l'afavoreix.

Ix per l'esquerra.

MCLEAVY. (*Deixant el diari.*) ¿Quin és el pla per a la vesprada?

FAY. Les exèquies duraran aproximadament una hora. En acabar, un passeig cap a la casa d'un home sant, unes paraules de bé i un repàs a l'última publicació de la Societat de la Veritat Catòlica⁷ el mantindran en peu. I després a descansar, que no vull que perda forces.

MCLEAVY. ¿Quan havia dit que se n'anava? No voldria causar-li cap molèstia.

FAY. Ja ho decidiré jo, si em molesta.

MCLEAVY. Vosté es porta massa bé amb mi.

FAY. Mentre vosté aprecie el meu desig d'ajudar...He sigut molt desgraciada en aquesta vida, i m'agradaria que la seua fóra diferent.

MCLEAVY. ¿Tan desgraciada ha sigut?

FAY. Sí. Els meus marits van morir tots. N'he tingut set. Una mitjana d'un per any des que jo en tenia setze. Sóc un poc extravagant, ¿sap? Després vaig viure algun temps prop de Penzance per lliurar-me de la justícia. Falta de fons... Un juí amb el meu perruquer. Fins ara m'havia vist obligada a demanar diners a la gent.

MCLEAVY. ¿I li'n donaven?

FAY. No és que els fera molta gràcia, però me les apanyava per persuadir-los. (*Amb un somriure radiant.*) Serà millor que l'acompanye a la notaria. Després de la lectura del testament de la seua dona podria necessitar assistència mèdica competent.

MCLEAVY. (*Amb un somriure.*) No crec que hi haja cap sorpresa amagada. A banda d'alguns llegats menors, pràcticament tota la fortuna de la senyora McLeavy serà meua.

7. *Societat de la Veritat Catòlica*: associació de l'església catòlica encarregada de fer parròquia mitjançant la publicació i distribució de pamflets i llibres religiosos.

FAY. També he avisat el seu metge perquè estiga al seu costat. Vosté té el cor molt dèbil.

DENNIS entra per l'esquerra.

DENNIS. Bona vesprada. No vull resultar massa formal per a la trista ocasió, però ¿els agradaria contemplar per última vegada la difunta? (*FAY trau un mocador. HAROLD entra. A HAROLD.*) Tira'ns una maneta per a carregar les flors al cotxe. (*HAROLD trau algunes corones, DENNIS n'agafa la resta. A FAY.*) Necessitarem ajuda amb el taüt. (*Fa que no amb el cap a MCLEAVY.*) Deixe-ho estar, no siga cas que al remat en necessite un altre per a vosté.

FAY. Que Harold porte sa mare al cotxe.

DENNIS. Una idea molt encertada. (*A MCLEAVY.*) Si vol donar-li l'últim adéu mentre els ajude... (*Acosta les corones a la porta. HAROLD entra per l'esquerra. Creuant-se sota el marc de la porta.*) Vull parlar amb tu.

DENNIS ix per l'esquerra. HAROLD està a punt de seguir-lo.

FAY. (*Cridant.*) ¡Vine a veure ta mare, Harold! Ja no la tornaràs a veure. (*MCLEAVY, HAROLD i FAY romanen al costat de la caixa, mirant l'interior.*) Fa goig veure-la amb el seu uniforme del Servei Voluntari de Dones.⁸ Encara que a mi no m'agradaria passar l'eternitat vestida així.

HAROLD. ¿Li han llevat els òrgans vitals, veritat?

FAY. És part del procés.

MCLEAVY. ¿I on els han posats?

8. *Servei Voluntari de Dones* (les seues sigles en anglés són W.V.S., Women Voluntary Service): organització de caritat molt coneguda al Regne Unit.

FAY. En una petita urna, està a l'entrada. Té un aspecte tan natural que només li falta parlar.

MCLEAVY. (*Trau un mocador i es torca el nas.*) Que Déu la tinga en la glòria. L'enyoraré molt.

FAY. La mort també pot ser molt tràgica per als qui es queden.

En silenci, fan una reverència amb el cap.

HAROLD. Mira, té els ulls blaus, i els ulls de mamà eren marrons. ¿És un poc absurd, no?

FAY. Supose que es quedarien sense material.

MCLEAVY. ¿Vol dir que aquests ulls no són els seus?

FAY. No. (*Somrient, a HAROLD.*) És tan ingenu... Encara no sap en quin món vivim.

MCLEAVY. Jo em pensava que eren els seus. ¡Quina sorpresa, ulls postissos!

DENNIS entra amb un tornavís.

DENNIS. Hem posat l'arpa gran damunt el capot del cotxe. I havíem pensat escampar bruc de la seua terra natal per damunt el fèretre.

MCLEAVY. Em costarà Déu i ajuda fer-me a la idea que ha mort. Era una persona tan activa.

FAY. (*A DENNIS.*) M'ha dit un pardalet que te'n vas a l'estranger.

DENNIS. Sí.

FAY. ¿D'on has tret els diners?

DENNIS. He cobrat l'assegurança de vida per anticipat.

MCLEAVY. (*A DENNIS.*) He llegit males notícies sobre el local on treballes. ¿Han fet molta destrossa?

DENNIS. La factura de les reparacions serà escandalosa. Encara sort que estem assegurats.

MCLEAVY. ¿No profanarien la capella dels vetlatoris?

DENNIS. No.